

Heli Kirsi, heli.kirsi@gmail.com

Kaja Visnapuu, kaja.visnapuu@gmail.com

Piret Tarto, pirettarto77@gmail.com

23.04.2018

Koopia: Rakvere Linnavalitsus
Haridus- ja teadusministeerium
Riigi Kinnisvara AS

Rakvere, L. Koidula tn 11b detailplaneering

Lugupeetud Heli Kirsi, Kaja Visnapuu ja Piret Tarto,
täname Teid pöördumise eest.

Rahvusvahelise muinsuskaitse ekspertorganisatsiooni ICOMOSi Eesti Komitee arutas Rakvere Koidula tn 11b kinnistule riigigümnaasiumi rajamise küsimust.

Iseseisva Eesti riigi ja Eesti kultuuri alustalaks on vaieldamatult kooliharidus, mille ainelisteks mälestusmärkideks on ehitatud õpikeskkond ehk koolimajad. Märkimisväärne osa varasemalt rajatud koolihoonetest on tunnistatud kultuurimälestisteks kui ühiskonna-, hariduselu- ja arhitektuuriajaloo kajastajad. Täna eeldame, et ka kõik nüüd ja tulevikus ehitavad koolimajad rikastavad sarnaselt ajaloolistele keskkonda. Elanikkonna kahanedes tuleb paraku tõsiselt tegeleda suletavatele ja tühjaks jäävatele koolimajadele uue ja väärrika kasutuse leidmisega. Kahanemise kontekstis on ülioluline, et planeerimisel ja ehitamisel lähtutakse põhimõttest mitte jätta väärtuslikud hooned kasutusest.

Riigigümnaasiumite ehitamise programm on pakkunud muinsuskaitse ja säästva arengu seisukohalt nii mitmeid häid kui ka mitmeid küsitavaid näiteid. Heade näidetena võiks nimetada Haapsalu riigigümnaasiumi, kus eesmärgipärane kasutus väärtustab ajaloolist, Artur Perna

projekteeritud, gümnaasiumikompleksi. Ka Paldiski korrastatakse riigigümnaasiumi tarbeks väärikas ajalooline koolimaja. Väga head, vanu väärtusi toetavad ja samas uusi loovad lahendused leiti Viljandis ja Võrus.

Samas hüljati Pärnus 1881.a ehitatud koolimaja, milles on asunud nii kreis-, linna- kui kõrgem algkool, kaubanduskool ja viimati kutsekool ning riigigümnaasium ehitati Pärnu äärelinna. Äärmiselt kahetsusväärne olukord on Kohtla-Järvel, kus seisab kasutuseta 1938. a. Anton Soansi projekti järgi valminud üks Eesti uhkemaid koolimaju ning linna kavandatakse uue koolimaja ehitamist. Vana koolihoone kasutusele võtust loobuti samuti Kuressaares.

Rakvere Gümnaasium on läbi oma eelkäijate Virumaa vanim keskkool. Alustati 1912.a. Poeglaste Gümnaasiumina, 1917.a. rajati Tütarlaste Gümnaasium, 1920. aastatesse jääb koolide liitmine. 1933. a. otsustas linnavalitsus tellida mitte lihtsalt tuntud arhitektilt, vaid kooli vilistlaselt Alar Kotlilt, uue maja projekt. Uus hoone kroonis senise arengu.

Rakvere Gümnaasium on vaieldamatult linna hariduse ja ka kultuurielu sümbol. Traditsioonide hoidmine on juba iseeneses oluline põhjus olemasoleva gümnaasiumi, seda enam, et Eesti arhitektuuriklassikasse kuuluva hoone, kohandamiseks riigigümnaasiumiks.

Uus riigigümnaasiumi hoone on osaliselt planeeritud praeguse linnaväljaku ja L. Koidula tänava asemele ja tekitab sellisena mitmeid küsimusi ja probleeme:

Väljaku ajaloolised dominandid on ja peaks sellena ka püsima Rakvere sümbolhooned – mälestistena kaitse all olevad koolimajad ning Pauluse kirik. Kahetsusväärset on juba lubatud lammutada Karmeli kirik, mis oli kavandatud osana väljakut jätkavast tänavarindest.

Uus planeering ei arvesta Rakvere senist kultuurilise peaväljaku ja puisteede planeerimisloogikat. Ajalooline tänav suletakse, uus hoone maht lõhub ära planeeritud nelinurkse väljaku ning suleb suures osas vaated vanalinnale.

Koolihoonete vahele tekib senisest oluliselt suurema koormusega liiklussõlm.

Eesti säästvat ja tasakaalustatud arengut silmas pidades tuleb esimese valikuna kaaluda olemasolevate hoonete väärtustamist ja kasutamist.

ICOMOS Eesti Komitee on seisukohal, et riigimehelik, ajalugu ja kultuuripärandit austav, säästev ja mõistlik lahendus on rajada riigigümnaasium ajaloolisse koolihoonesse Rakvere Gümnaasiumi ruumides ning vajadusel kavandada ja ehitada lisamahud selle territooriumile.

/allkirjastatud digitaalselt/

Riin Alatalu

esimees